

Any IX

Núm. 424

Barcelona 15 d' Octubre de 1896

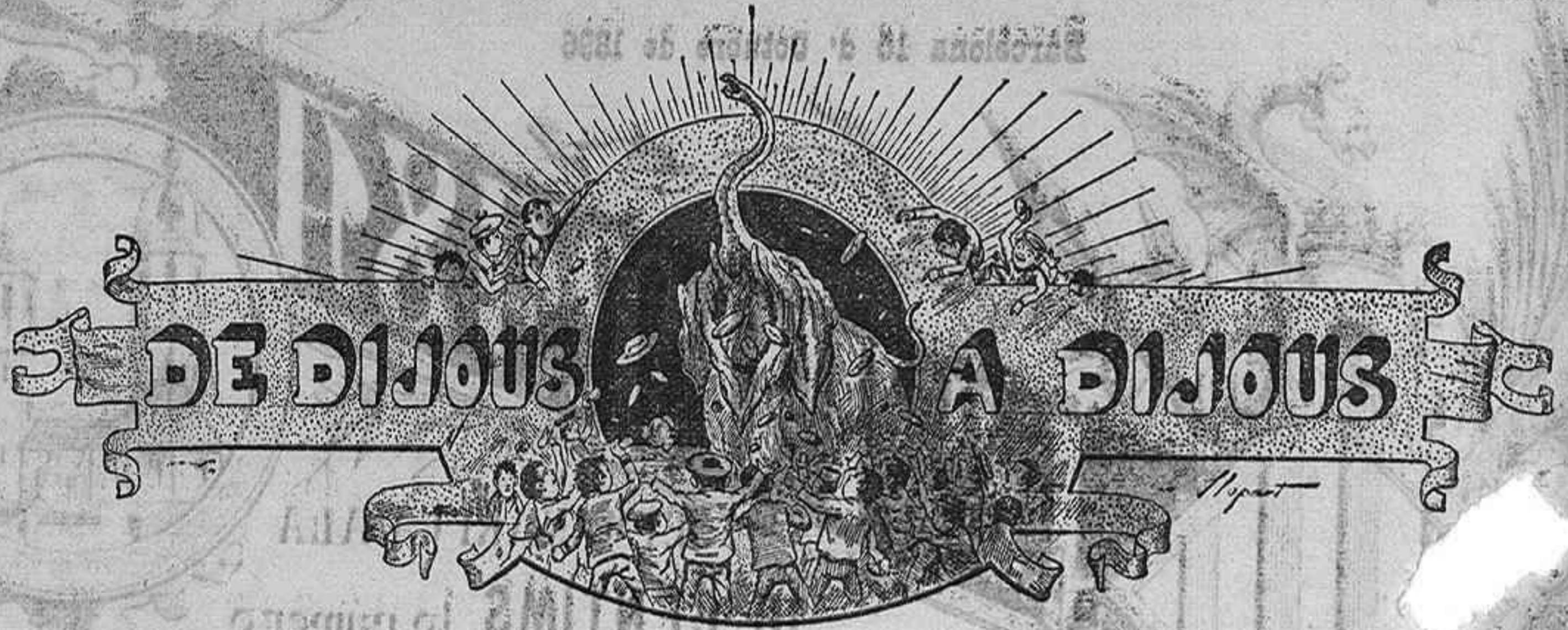
SETMANARI CATALA
 10 CENTIMS lo número

L'INGINYER

D. Fernando Perrone

Director general de la casa Ansaldo de Genova

No ha pasado nada; (diguémho en castellá, que fá mes espanyo', diuhen). Fé'n referencia al assumpto tan generalisat aquestos días y que ha ocupat l' atenció pública tan escandalosament. La noticia del fet que s' imputava á n' aquell bon senyor tan *generalment* conegut avuy, nos va sorprendre; no sabém com dirho; perque en *general*, n' hé n sentit com n' parlar de fets per l' estil tants y tants ab la Historia á la má, que aquet d' ara no hauría tingut res de *particular*. Pero encare 'ns ha sorprés menos la solució que se li ha donat en termes *generals*, al geroglífich militaresch de marras.

Nosaltres, que som molt aficionats á desxifrar enigmas, tením l' orgull de manifestar que desseguida várem endevinar lo trenca-closcas; y com nosaltres, altres; y com altres, molts; y com molts, tothom ¡Éra una solució tan fácil y senzilla! Ja tenen ben segur 'ls autors de la xarada del día, que si la envian á «*La Tomasa*» haurían llegit en la Correspondencia: «No serveix, perque s' endevina massa aviat.»

Per altra part, dirém que val més hagi tingut un rápida (si no franca) solució la endevinalla, que no pas que hagués sigut de aquelles enredadas y hagués capficat massa al país, que no está per entreteniments d' aqueix género.

Val més poguer dir com los castellans:—*No ha pasado nada; puede el baile continuar*—ó, lo qu' es igual: *Aixó es res*; com deya 'n Toni Gryce. Y després cridar, com los que venen romansos:—*¡Qui 'n vol un altre!*

*
**

Lo tancament de portas de botigas ocorregut dijous passat, en senyal de protesta per la reinstalació dels Encants, no vá causar segurament l' efecte que 's proposaren los promovedors ó instigadors d' aquell conato de conflicte botiguer, per la senzilla rahó de que... no n' hi havia per tant. La suposició de que la venda d' articles nous en las *encantadoras* paradas de Sant Sebastiá merma 'ls interessos dels mantegayres y Companyia, nos sembla als desinteressats que será exagerada, fixantnos en la económicca quantitat de géneros que allí 's venen y en la especialíssima calitat de compradors económichs que allí van (ó aném). Perque, 's ha de tenir en compte que, si bé alguns articles d' us indispensable se comprarian necessàriament á las botigas, si no 'ns encantéssim, en cambi la major part de lo que 's compra allí, s' hi compra perque es género d' Encants: alló mateix *encantat*, no 's compraria en lloch més, ni s' hi atinaria.

Fins la venda d' aquells articles que no son de *lance* ¿qué pot perjudicar als botiguers que posan lo crit al cel? Un parell de mitjons de ral ó uns calsetets de trinxa més ó menos, unas quantas pastillas de sabó de *lechuga* de 15 céntims ó mitja dotzena de capsas de treure llustre de 5 poca diferencia, y párin de comptar, es de creure que no ha d' influir poch ni gens en lo negoci del comerciá ó industrial que ha de pagar la seva contribució carregada, lo séu lloguer crescut y la dependencia.

Si no sigüés altre lo motiu de aqueixa guerra á mort als Encants de Sant Sebastiá.. ¿No 's troban en igual cas los Encants de Sant Antoni? Además ¿No tenia autorisació formal y legalisada aquell *escuder* del Ajuntament pera la reinstalació de las paradas *encantadoras*? ¿Perqué de Nadal á Sant Esteve s' ha girat la truya? Un día ó altre se sabrá tot.

A tot aixó no hém vist lo *quid* del tancament de botigas; ho repetim: no n' hi havia per tant. Que 's vá fer una *planxa* ho demostrá que al dia següent ja váren desistir los botiguers, á instancias dels més que varen tancar casi per forsa. Y ara ¡es clar! l' assumpto ha quedat *encantat*, sense solta, ni volta; y l' arcalde, *parat* com sempre,

*
**

Diálech de la setmana:

—¿Qué 't sembla que 'n resultarà del judici *Herrero—Giménez*?

—Que per algú será 'l *Judici final*.

PEPET DEL CARRIL

Petons d' amor

LEMA.—AIXÍS SON TOTAS.

—¿S'BS en qu' estava pensant?
—No, mamá.

—Escoltam, Rosa.

—No has notat alguna cosa
fa temps al teu cosí gran?

—Res, mamá ¿qué vol que noti?

—Una cosa, fixat bé.

—No hi caich... ¡ay! bueno, ja ho sé:
¿vol dir que 's deixa 'i bigo i?

—¡No es aixó!

—¿Que fuma?

—¡No!

—Pues, no atino francament.

—¿S'bs per qué está indiferent
fa dia? ..

—¡Ves que sé jo!

—¡Ah! sí... un bes va demanarme
que no li vareig donar,
y allavors 's va enfadar...

—¡No crech pas equivocarme!
Vaig dirli qu' era un pecat,
pero ell en termes molt fins
va dirme qu' eram cosins
y qu' estava dispensat.

—Va insistir, li vaig negar,
m' va dir que no 'l volia,
que creya que l' aburría,
y alashoras, se 'n va anar.

—¿Vaig fer mal?

—Es clar que no,

y per xó no t' hi dit res,

—¡Si t' hagués donat un bes,
ho hauria conegut jo!

—¡Vol dir, es cosa molt rara!

—Si, filla meva, es probat.

—Los petons d' enamorat
's coneixen á la cara.

—(Y ell que 'm deya qu' un petó
es música celestial).

—¡Si qu' es ben original!
Espliquim... ¿com es aixó?

—Esco ta, un sabi eminent
que á aquet estudi 's dedica
tan gran fenómeno explica
de la manera següent:

«Lo petó, en cas general
es d' amor y 's dona ab soch
y deixa á n' al mateix lloch
hont s' aplica, una senyal,
Senyal que deixan los llabis
en vostras galdas hermosas..»

—(Valgam Deu, ves quinas cosas
estudian ara 'ls sabis).

—Senyal que brotar veurás
com á signe delator,
perque los petons d' amor
son dolents.

—(No la crech pas).

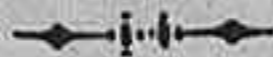
—Aixís lo sabi ho declara.

—(¡Sabis hi ha ben animals!

Si fos vritat ¡que senyals
hauria de dú á la caral)

SANTIAGO JUNCADILLA.

CAPRITXO

Ets morta, sí; los teus llabis
han perdut son carmesí,
lo color de lo teu rostre
la mort, també l' ha marcit,
tos ulls, per mí tan alegres
may mes tornarás á obrir,
demá la sepulcral llosa
tancarà ton cos diví...
més, no t' olvidaré aymia,
que vindré toias las nits
á ferte una serenata
ab mos piors y mos sospirs.

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

Epigramas

En Caparrós preguntá
al mestre D Pau Corrons
—¿que li agrada mes per sopa;
fideus fins ó macarróns?
Y dit mestre tot rihent
contestá á n' en Caparrós
—Qualsevol sopa m' agrada,
sobre tot quan es d' arrós.

AGUILETA.

—¿Veu aquell jove, Samá?
Molts homes qu' avuy 's veuen
qu' han lograt pogué ocupá
puestos alts, lo que li deuen
¡may li podrán pagá.

—¿Qu' es un home de carrera?

—Es l' artista Cosme Salas.

—¿Deu se' un sabi de primera?

—Es un fabricant d' escalas
qu' ho fá barato y...s' espera.

PEPITO LLAUNÉ

¡Ja está!

Dos marits y dos mullers,
dos noies y un gosset d' aygua,
varen sortir per anar
á casa 'l Afarta-lladres
ab l' intent bó de menjars
dos cunills, quatre pollastres,
tres cabrits y quatre peus...
¿te que 'ls hi diré? de catre,
y mentres embaloats
estavan tots contemplantne
lo panorama grandió,
que 's veyá d' aquella alsada,
van sentir un: ¡¡Ja está! fort,
que (la vritat) va espantarlos
y va deixarlos á tots
com si vejessin fantasmas
—¡Que deu sér! ¿Que haurá sigut?
deya un marit fingint calma,
y una dona:—Res; algú,
que deu está un xich de guasa,
y vigilant un ratet,

van veure per entre 'ls arbres...
un retratista farreny,
que acabava de tirarsels.

PALET DE RIERA.

Epístola esdrúxula

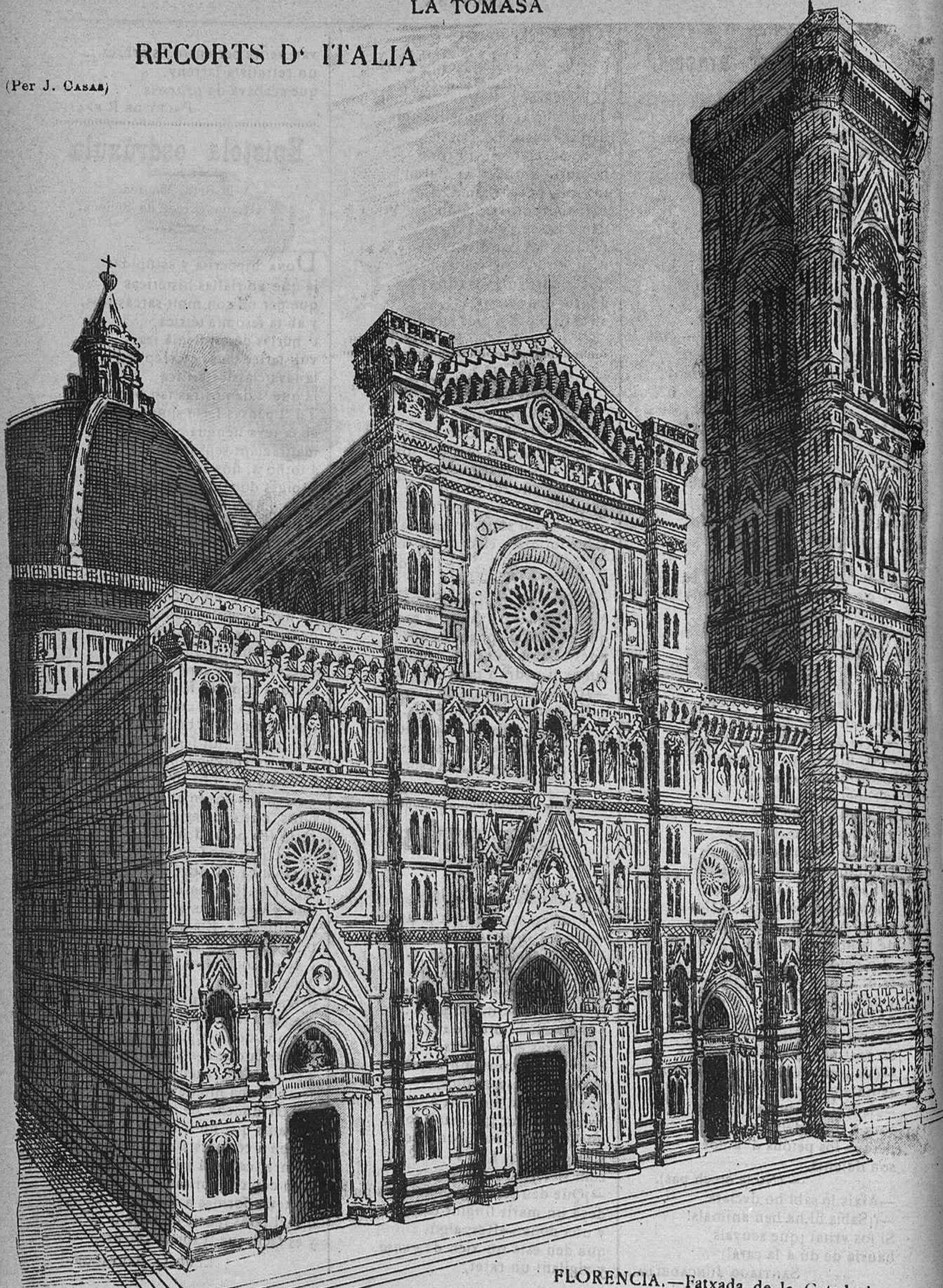
A la Srta. Mónica,
á Gracia; carrer de Séneca.

DONA hipócrita y estúpida:
ja que ab riallas histéricas
que per mí son molt sarcásticas,
y ab ta fesomia tétrica
t' burlas de mi flamaica:
vull ferte, sense cap réplica,
la teva clássica crítica
ja que t' demostras tan bélica.
Tú t' pensas ferte simpática
ab ia teva llengua péssima
maltractant sense retórica
á tothom, fins á las vértebras,
Sápigas donchs, gran pirámide
d' escombrarias, que incrédula
t' has volgut mostrá á las súplicas
de ma passió enciclopédica,
que si no t' van causar llastima
mas quintillas y mas décimas
declarante l' amor crónich
ab figuras molt poéticas:
deixant apart los escripuls,
t' faré veure, gran pérfida,
que no pot se gens romántica.
la dona com tú, famélica,
mes amiga de la crápula
que de fer obras benéficas.
Si t' pensas, tot sent la mística
pescá un cónyuge inperierita,
no lograrás trobá un prójimo
que vulgui ensumar las fétidas
olors, que exhalas erótica
ab lo teu posat de ingénua.
Si t' creus que sent la seráfica
la fánatica y l' angélica,
lograrás trobá un imbécil
que 's vulgui gastar la médula,
t' equivocas. Ets mol cómica;
t' agrada massa la fécula
y avuy, son claras las víctimas.
Ab aixó torna t' frénetica;
deixa la olímpica rábia
y escolta la meva prédica:
Ets una dona ja póstuma
mes vella que l' aritmética,
y si 's repara 'l teu físich...
sembla una monjeta rénega.
Déixat donchs, de més camándulas,
y avants que no t' tornis ética,
vesten á conquistá en Máximo
Gómez, cap allá á l' América,
y un cop conquistat, ensenyali
las tevas formas atléticas...
que 'l farás morir de fástich
y es fácil que t' tornis célebre.

LLUÍS G. SALVADOR.

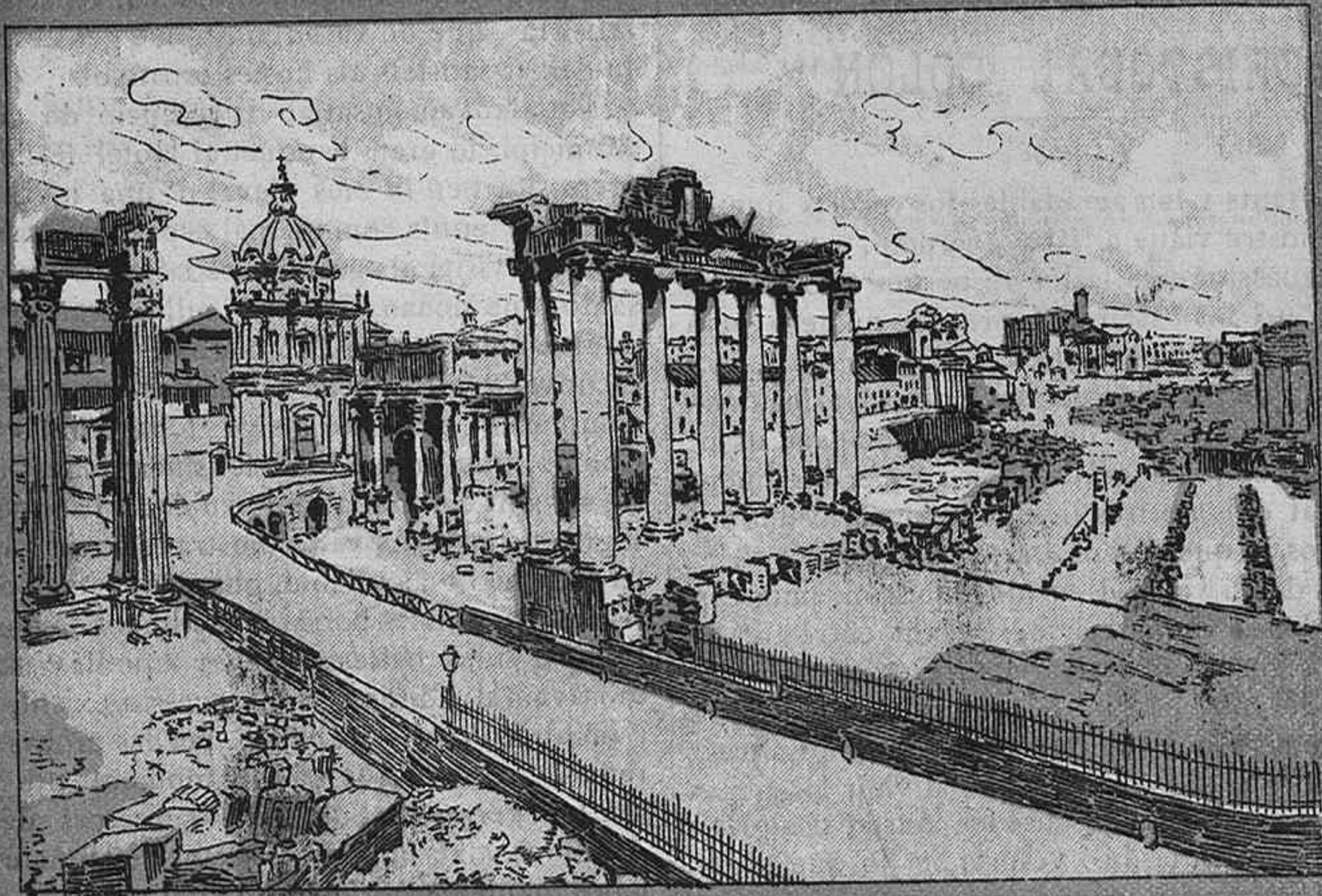
RECORTS D' ITALIA

(Per J. CASAS)

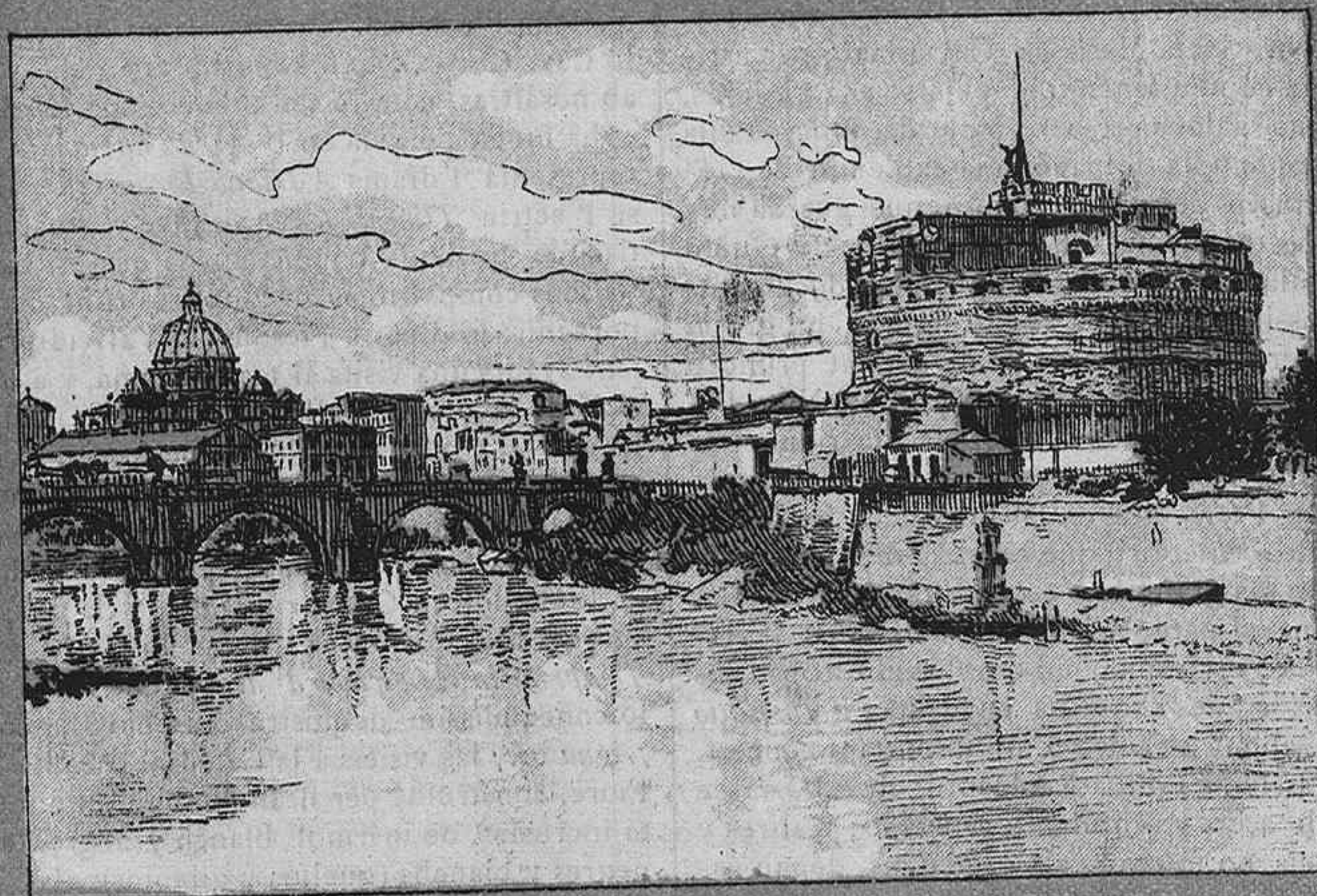

FLORENCIA.—Fatzada de la Catedral.

(De fotog. Brogi)
(c) Ministerio de Cultura 2006

ROMA.—Panorama del Foro Romá.

ROMA.—Castell y pont de Sant Angelo, sobre el Tíber.

La premsa espanyola á Italia, ab motiu del varo del acorassat

“CRISTOBAL COLÓN”

Son tants y tan agradables los recorts que de nostre viatge á Italia guardém, que si volguessim detallarlos un per un y ab riquesa de detalls, no 'ns bastaria 'l present número pera complimentar nostres desitjos.

Aixís es, que 'ns concretarem á ressenyarlos llaugerament, parlant sols dels mes principals, usant casi un llenguatge telegráfic, per satisfer breument la curiositat dels nostres llegidors, si curiositat pot despertarlos lo que ab nosaltres se relaciona.

Després d' un viatge d' anada felicíssim, puig cap dels periodistas va marejarse, regnant entre tots la mes íntima germanó, arribarem á Génova á las 22 del día 9 del mes passat. Segons se desprén de la hora indicada, allí divideixen lo día com nosaltres, en 24 parts iguals, pero sense subdividir las horas en dos grupos de dotze y sense fer constar si aquestas son del dematí, tarde ó vespre, per lo que 's cosa corrent, sentir dir que son *tres quarts de quinze*.

Fou nostre *cicerone* en la *Superba*, lo Cav. *Cervetto*, redactor de *Il Cittadino*, qui va fernos coneixe lo mes important de tan hermosa ciutat, y á fé, que la feyna fora llarga si teníam de detallar totas las bellesas qu' enclou. La iglesia de Sant Llorens (catedral), la de Santa María de Cavignano, per arribar á quina cúpula tenen que pujarse 253 grahóns, ascensió que 's dona per ben empleada, puig de dita altura 's contempla lo panorama espléndit de Génova; lo museo del palau *Bianco*, que guarda imponderables tresors de telas de Van Dyck y Guido Reni; lo palau *Bozzo* ab sas antigüetats y documents importantíssims, entre 'ls que hi figuran un grupo de Monteverde que recorda al desgraciat príncep de Ottone y autógrafos de Doria (Andrea) Nino Bixio, Garibaldi, Napoleón I. etc., etc.; la riquíssima biblioteca que consta de mes de 40,000 volúms; lo palau de la Prefectura de la Provincia; lo Civico Camposanto (cementiri) que causa la mes fonda admiració per sas grandiosas esculpturas, una d' ellas representant al pare Adam, originalíssima; l' *Albergo dei Poveri* (Hospici) en quin assilo troban los necessitats los mes exquisits cuydados; l' *Istituto dei Ciechi*, ahont se celebrá un important concert, cantant l' assilada Emilia Rabbiani l' *Ave Maria* de Gounod ab acert y sentiment artístichs; y altres y altres edificis no inferiors als esmentats, donan esplay á la vista y satisfacció al cor.

Visitarem també los teatros de la antigua *Genova*: en lo *Politeama Margherita*, va donarse per la companyia veneciana de Zago, una funció en honor de la premsa espanyola, en que va representarse la

comedia *In Pretura*; y en lo *Giardino d' Italia*, la companyia d' opereta de Luigi Maresca, desempeñant la obra de Varney *Fanfan la Tulipe*, va fernos passar una nit agradabilíssima, especialment las senyoras, que no varen mostrarse gens escassas pera deixar satisfets als hostes espanyols.

Tot aixó amenisat ab la recepció de gala en lo Municipi; lo gran banquet al Hotel Righi, establiment situat en lo mes elevat d' una montanya, per la qual s' enfila com un mal esperit un tranvia funicular; la visita als grandiosos tallers de la casa Ansaldo, que donan treball á mil operaris y 'ls quals están emplantats en Sampierdarena, á mitj hora de Génova; y altres actes no menos importants, sense comptar lo principal ó siga 'l varo del «Cristóbal Colón», que tingué lloch felisment á Sestri-Ponente, siguent coronat ab un espléndit banquet de mil y pico de cuberts, va fer nostra estancia á la *Superba* sumament agradable, guardant tots d' ella grats recorts, que no 's borrarán facilment de nostra pensa, puig si las bellesas que en aquella ciutat no 'ns cansavam d' admirar, no haguessin existit, recordariam ab fruició nostre viatge, per las probas de deferencia y carinyo que en tots moments nos prodigaren los germans Bombrini—sucesors de la casa Ansaldo—aixís com lo Director de la mateixa y cèlebre inginyer Sig. Fernando Perrone; tres caballers en tota la extensió de la paraula.

Si agradable fou la permanencia en Génova no ho fou menos la nostra curta estada en la rica y coquetona Florencia. Nostre guía en dita ciutat, sigué lo Cav. *Carocci*, qui 's mostrá tan atent y expansiu ab nosaltres, com lo seu predecessor *Cervetto*.

La funció de gala en l' *Árena nazionale*, en que 's representá 'l drama *Adriana Lecouvreur*, distingint-se l' actriu *Tina di Lorenzo*, jove y guapíssima artista de brillants condicions, la que es batejada pe 'ls seus compatriotas ab l' honorós títol de *Duse* del porvenir: lo dinar á Fiesole (lo Vallvidrera d' allí) fent avants una visita al teatro Romá, y á una exposició de labors de palla fina, industria del país que ha arribat á una assombrosa perfecció; la recepció en lo local de la *Stampa toscana*, ahont nos entusiasmarem la cantant Sra. Sestini, lo professor de mandolina Sig. Bianchi, l' eminent actor Rosaspino en lo monólech *Cuore rivelatore*, y la guapíssima y egregia Ida Carloni-Talli en lo també monólech *Tempesta in un biccier d' acqua*, que no es altre que lo conegudíssim de nostre Eusebio Blasco, titulat: *¡Agua vá!*; las visitas á la Catedral ó Santa María de Fiore, construida per Brunelleschi, quin interior está incrustat de mármoles blanch y negre, alusió als negres y blanchs (güelfos y gibelins); al Círcul Filològich, palau Ferroni, palau Pitti, galeria *dei Uffizi*—en la qual tenen sa casa alegres bandadas de blanchs coloms que baixan al carrer á picar lo menjar que 'ls florentins 'ls hi ofereixen—y palau Vecchio; carrera de velocípedos en honor dels periodis-

tas espanyols y recepció del Ajuntament; y altres visites y distincions que en aquest instant no recordem, nos farán anyorar mes d' un cop á la artistica Florencia.

Ab nostra visita á Roma, terminarem aquestas notas de viatge escrites al vapor.

Al posar peu en terra, l' Associació de la premsa romana, sense admetre excusas, va obsequiarnos en un banquet en lo mateix restaurant de la estació. Lo Sig. Valliani duenyo del Restaurant va feros present d' un pot de *carciofini* (escarxofas petites com avellanas) aperitiu molt estimat entre 'ls *gourmets* italians, y que no reparém en recomenar á aquells de nostres lectors que no tinguin gana.

Nos serviren de *cicerones* en la *ciutat eterna*, lo professor Bernabei y 'l *comendatore* Pacelli de la premsa católica; aixis com los pintors espanyols, Pradilla, Villegas, Viniegra, Serra y altres artistas paisans nostres, que no 'ns deixaren un sol moment.

Com actes importants devém citar lo banquet en lo *Salone della Varietà* per la esmentada Associació de la *Stampa*; la funció de gala en lo teatro Constanza; la serenata que 'ns dedicá lo Círcul del *Buon Pensiero*, y la recepció en lo Museo Capitolino; y com á visita curiosa la que ferem al suntuós temple de Sant Pere y Palau Pontifici, que componen lo Vaticá, inmens edifici que pot titularse conjunt de grandiosos palaus y que té cabuda per' milers de families. Allí 's veuhen obras dels immortals artistes Rafael, Bramante, San Gallo, Fontana, Ligorio, Bernini, Maderno y Stern. Aqueix extens palau té infinitat de departaments, salas espayosissimas, galerías interminables, capellas recarregadas d' or y pedrería, biblioteca abundantissima y mil bellesas inapreciables... Es magnífica sa escala regia, sa Capella Sixtina, ahont existeixen preciosos frescos de Miquel Angel y Peruquio y ríchs quadros de Botsielli, Signorielli y Roselli; la capella Paulina, ab artistícas obras de Buonarroti y Zuccari; la Sala Ducal, qu' ostententa preciosos arabeschs de Bologna, Reggio y Piamontes; y magnífichs son també lo corredor de las lápidas, lo gran vestibul etc. etc.

Visitarem la iglesia de Santa María Major, la de las *tres fontanas*, y una capella en que hi ha l' *escala santa*, per la que, segons la tradició, pujá Jesucrist pera escoltar sa sentència. Los devots que volen pujar la esmentada escala, deuen ferho de genollons, per quin motiu y per deferencia á las nostras calsas, nosaltres pujarem per una de las escalas laterals, pensant en alló de que «*por todas partes se va á Roma.*»

Aquet ha sigut, a grans rasgos, lo nostre viatge á Italia, viatge que ha acabat d' acentuar las simpatías que 'ns unían á un poble que per vínculs de rassa y per temperament artístich es un dels nostres mes volguts germans.

Faltaríam, donchs, á un sagrat deber d' agraïment, si posessim punt final á n' aquets apuntes, sense enviar desde las humils columnas del nostre periodich, un carinyós saludo á las atentas autoritats italianas á la espléndida casa Ansaldo, als periodistas de la península amiga y al hospitalari poble italiá!

¡Viscan Italia y Espanya germanas!

RAMÓN ESTANY.

Características principales del "CRISTÓBAL COLÓN"

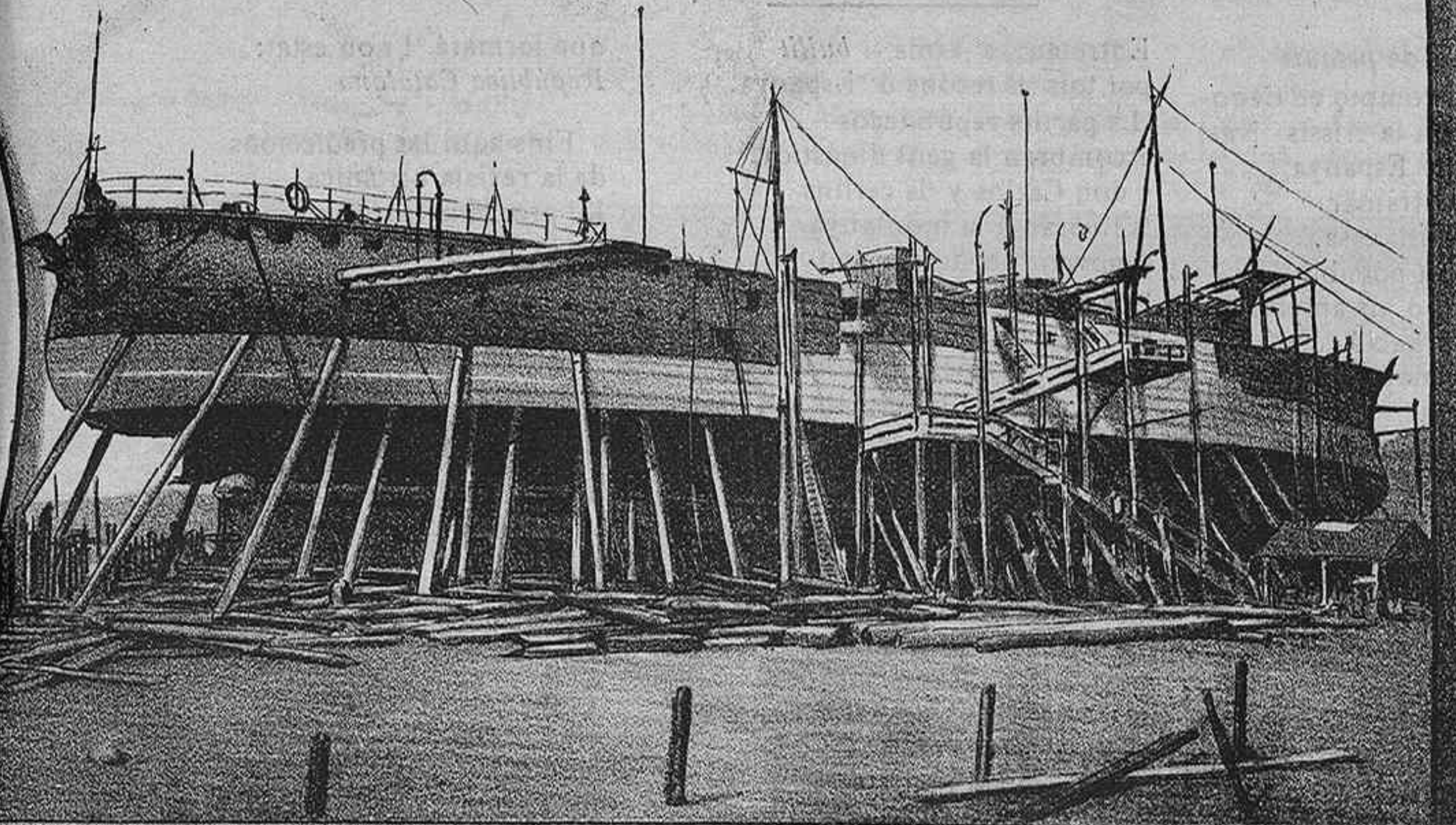
Eslora entre perpendiculars.	metros	100 00
Mánega máxima fora de membres.	id.	18 20
Mánega máxima fora de corassa.	id.	18 71
Calat mitx.	id.	7,10
Desplassament.	toneladas	6840
Llargada del doble fondo en lo casco d' acér.	metros	45 96
Compartiments estanchs celulars del doble fondo.	número	45
Compartiments estanchs en lo casco extern.	id.	418
Pés del casco al ser tirat al aygua.	toneladas	3000
Pés de las planxas de la corassa.	id.	1200
Canóns de 254 m. m. pés 80 toneladas cada un d' ells.	número	2
Canóns de 120 m. m. A 91 pés 58 toneladas cada un d' ells.	id.	6
Canóns de 152 m. m. A 91 pés 15 toneladas cada un d' ells.	id.	10
Canóns de 75 m. m.	id.	2
Canóns de 57, pés 1,043 toneladas cada un d' ells.	id.	10
Canóns de 37, pés 0,158 toneladas cada un d' ells.	id.	10
Llensa ó dispara torpedos, pés 2,580 toneladas.	id.	5
Diámetro dels cilindros de la máquina.	metros	1,08-1,60-2,36
Carrera del émbol.	id.	1,17
Número de revolucions, 116 per minut.		
Superficie de refredament del condensador.	id. quadrats	680
Ca'deras Nicause.	número	12
Superficie total per' la evaporació.	metros quadrats	88
Superficie total dels engrallats.	id. id.	29
Forsa de la máquina.	caballs indicats	7000

Tot lo que ha entrat en la construcció y habilitació del barco es producció italiana.

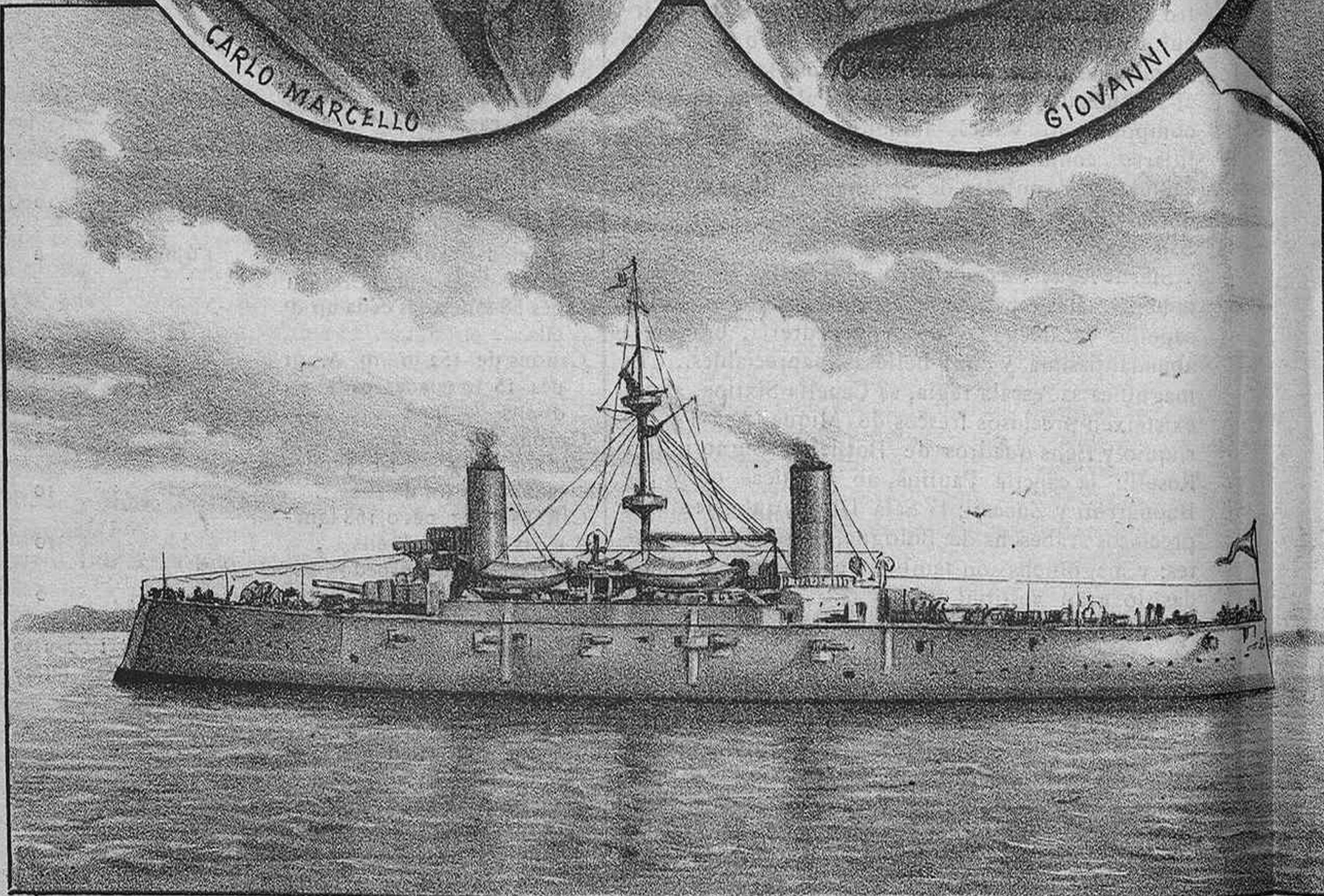
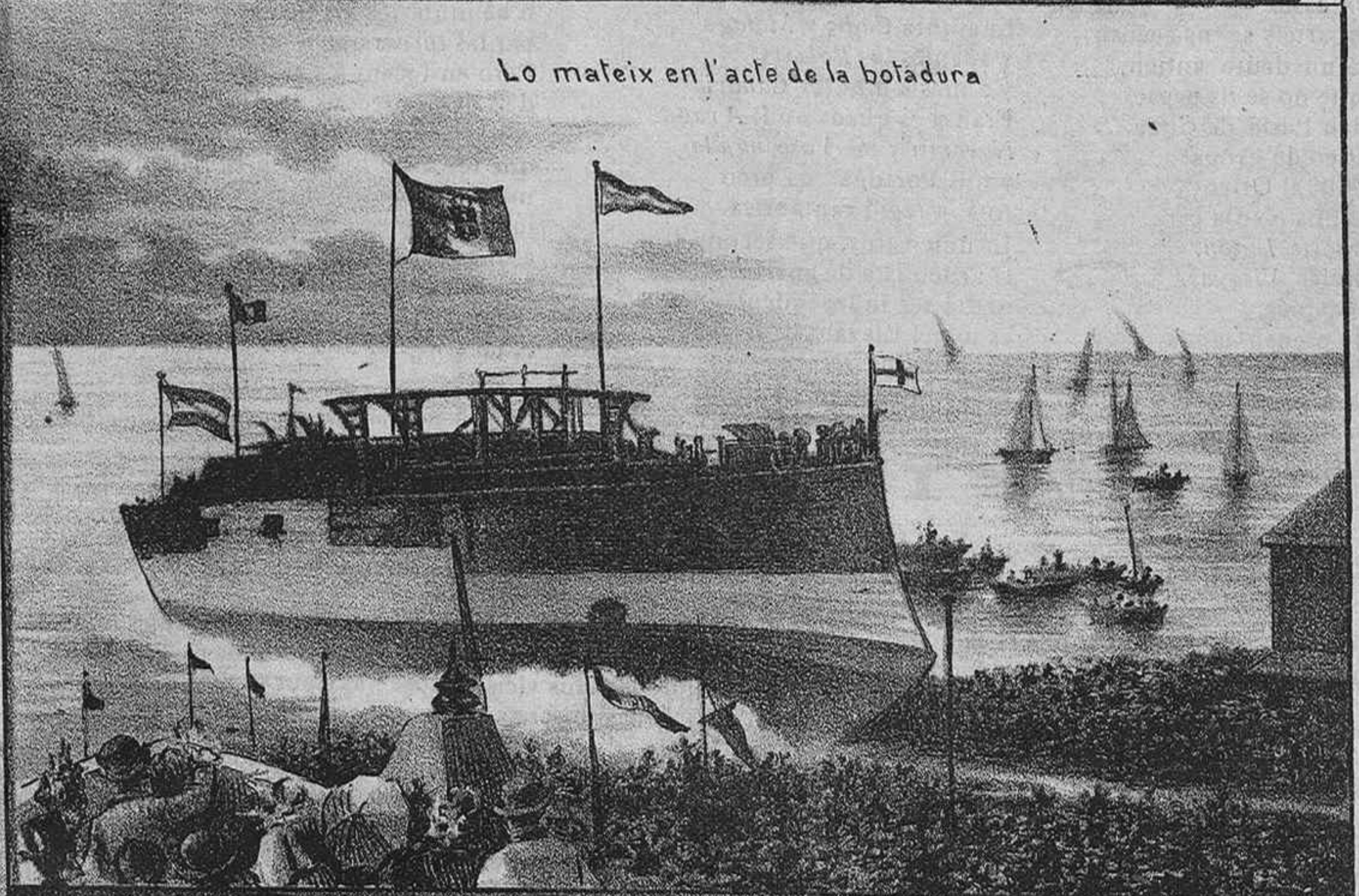
LA BOTADURA DEL "CRISTOBAL COLON"

Lo "Cristobal Colon" avans de ser botat a l'aygua

Lo mateix en l'acte de la botadura

Aspecte general del creuher un cop sera acabat. (segons 'ls planos de la Casa Ansaldo)

¿PROFECÍAS?

DIUHEN 'ls homes de *pesquis*
(y entre 'ls tals hi compto en Cánoc-
qu' es tan tremenda la crísis [vas]
qu' está atravessant Espanya,
ab dos guerras á Ultramar
y 'ls conservadors á... casa,
¡qu' hasta fora molt possible
si 'ls sants del cel no 'ns amparan,
qu' aquesta infelís nació
desaparesqués del mapa!...
En efecte; jo hi llegit
una revista británica,
que tracta l' assumpto aquet
en un escrit de sis planas
y del qual vull fe' als lectors
de LA TOMASA, un extracte;...
Dona l' autor per sentat
qu' al últim perdrém l' Habana,
gracias als Estats Units
que sense beligerancia,
y ab protestas d' amistat,
y rentantnos molt la cara...
aprofitan l' ocasió
de que 'ls quartets se 'ns acaban,
per reclamá un deute antich;
y en vista que no se 'ls paga,
se 'ns quedan l' isla de Cuba...
¡y Puerto Rico de gangal
A tot aixó, allí al Orient
ve 'l Japó, y 'ns planta cara
y se 'ns emporta *Luzón*,
Mindanao y las *Visayas*.
Imitant al japonés,
'ls alemanys prenen tanda,
y perdém las *Carolinas*,
las *Palaos* y *Marianas*.

Entretant, s' arma 'l *bullit*
per tots 'ls recóns d' Espanya.
'Ls partits republicans
escombran la gent dinástica,
y don Carlos y 'ls carlins
's llensan á la montanya,
renovant per tercer cop
una guerra cruel.. *salvatje*.
Pro aquet estat es molt breu.
Las nacións perjudicadas
pe 'ls emprèstits, cridan fort
¡juga molt la dip'omacia!...
pro en vista que cap govern,
dura aquí ni una setmana,
y tot sovint hi ha motius
y á cada punt hi ha *bullanga*,
amanidas ab saqueigs,
fusellaments y *matansas*,
per fi un dia las nacións,
diuhen:—S' ha acabat l' Espanya
y s' arriuan fins aquí...
¡y van tallant de la capal
Inglaterra ab 'l *Peñón*
hi ajunta *Cádiz* y *Málaga*
y ademés las *Balears*
y á mes á mes las *Canarias*
Fransa 's queda ab l' *Aragó*
Navarra y las *Vascongadas*
y fins Portugal 'ns prén
tota la regió cantábrica.
L' únich trós, que segons diu
l' articulista de marras,
podrá ser independent,
es lo del Llevant d' Espanya,
abarcant 'l litoral,
desde *Múrcia* fins á Fransa,

que formarà 'l nou estat:
República Catalana.

Fins aquí las prediccions
de la revista británica.
Lo programa com se veu,
no es difícil, ni improbable
y sobre tot fa favor
als catalans... ¡Tantas gracias!
L' únich que hi trebo á faltar
en tan *seductor* programa
es lo desitj dels demés
pobles y poblets d' Espanya.
No 's diu allí ni un sol mot
de Madrid y Salamanca,
de Extremadura y Jaén,
de Cuenca, Sevilla y Avila...
¡De Madrid ja ho entench clar!
Puig l' autor no sab encare
si posar als madrilenys
(amichs de *juerga* y *jaranas*)
entre 'ls belgas, per lo molt
qu' estar *belgas* 'ls hi agrada
ó bé juntarlos als turchs
per las *turcas* que s' hi agafan.
Pero en tocant als restants
dels demés recóns d' Espanya.
A n' aquells míser poblets
que tot s' ho gastan en *banyas*,
mentre al mestre de minyóns
lo deixan morir de gana .
á n' aquets.. si jo escrigués
en cap revista británica,
'ls plantaría al Marroch...
¡com si fossin fills de l' Africal

M. RIUSEC

A ITALIA

ITALIA, hermosa Italia, verger de los poetas,
Oasis dels artistas, bressol dels grans pintors.
Vessantne de entusiasme mon ánima 't saluda
per ser la mes gloriosa, la mes gentil del món.

Al fullejar las gestas de ta inmortal historia
Voldría de Petrarca la lira puntejar,
per aixecar un cántich que, com encens puríssim
desfés la lepra impura que enfanga ton passat

Lo teu passat de follia, de indómit sensualisme,
de crueltats infames, de malvestats y crims
que féren de lo Tiber un riu de sanch bullenta
que ab tot y l' admirarte al mon feu estremir.

En tos Anals voldría no veure 'ls noms impúdichs
del fart Eliogabal, Caligula y Neró,
de Docleciá y Tiberi, de Messalina impura,
dels Borgias y altres feres sens' ánima ni cor.

Mes si butxins tingueres que 't feren execrable
tingueres homes doctes, y artistas eminentes,

Piauto, Virgi i, Horaci, Tibul, Properci, Ovidi,
Miquel Angel y Dante, Doménico y Rafael.

Que aixís com prop la fossa que verms innumerables
rosegan los cadavres hi naixen bellas flors,
en mitj de los teus vicis sempre has sigut divina,
en mitj de tas miserias sempre has tingut honor.

Sempre has sigut la terra de proverbial noblesa,
hospitalaria sempre, de Europa paradís,
y mes avuy encare que l'iberiats molt santas
esborran de altres segles lo despotisme vil.

Per xó avuy que d' Espanya germana, mes que amiga
te mostras, despullada de intolerant orgull
la lira de Petrarca per' demostrar voldría
ab las grandesas tevas la nostra gratitut.

Mes ja que no es possible prén de la musa meva
lo cántich que 't regala sortit del fons del cor,
sabent que si t' admiro poch faig en admirarte
sent la mes gran y hermosa, la mes gentil del món!

JOSEPH M.ª CODOLSA

Grupo de periodistas espanyols é italians en Florencia (Fot. G. Brogi de Florencia)

Esriptor florentí	<i>Alcazar,</i>	<i>Manzi,</i>	Esriptor flor.	<i>Moral, Berenguer,</i>	<i>Fernández, Callén, Nait,</i>
Ilustración Esp	periodista flor.	Id. id.	historiador.	Ag. Mencheta, Protecció Nac.	Un'ón Cat. Opinión Dinastia
				<i>Carocci, Mencheta, Fuentes, Boada, Costa,</i>	<i>Sawa,</i> Esriptor Periodista
				Noticiero Univ. Resumen Vanguardia Publicidad	Quijote florentí florentí

<i>Zandrino,</i>	<i>Armas,</i>	<i>Ferruggia,</i>	Marquès Valdeiglesias,	<i>Llorente, Carloni, Bohigas Gabaldón,</i>	Periodista	Esriptor
p genovés	Globo	poe isa flor	Època	Tiempo	actriu	Globo
	Periodista	Esriptor	<i>Cuchy, Morote</i>	<i>Monreal Fernández</i>	<i>Torres, Estany,</i>	<i>Guerrero,</i>
	florentí	florentí	N. Mundo Liberal	Provincias Campana	C España	la Tomasa Noticias

TEATROS

NOVETATS

Una de las óperas modernas mes poch conegudas ó representadas á pesar del gran éxit que obtingué al estrenarse, es sens dupte la del mtre. Boito *Mefistofele*, degut á lo molt difícil que es en sa part cantábil tant individualment com en conjunt, per lo tant haverse arriesgat á sa presentació la Empresa de Novetats, era un esfors extraordinari, del que ha sortit del tot ayrosa ja que ab petitas excepcions tots son intérpretes hi ratllaren á gran altura.

Foren ab justicia aplaudits las Sras. D'Arneiro y Riera y lo Sr. Perelló aixis com lo mestre Sr. Petri, que en la direcció de la orquesta demostrá ser habil concertador.

Posteriorment á la nit del estreno s' ha encarregat del paper de Faust lo tenor Sr. Bieletto y ab aqueixa reforma, s' ha lograt eliminar los lunars é imperfeccions que 's notarenen dita nit.

Mefistofele ha sigut presentada per part de la Empresa

ab escrupulosa propietat no perdonant gasto de cap classe com ja es habitual en la empresa Elias.

A jutjar per l' éxit que ha obtingut es de creure que l' éxit de *Mefistofele* farà *pendant* ab lo lograt en l' *Aida*.

Pera la setmana entrant se prepara *La Gioconda*, altra de las óperas novas anunciadas en lo cartell. També lo benefici de la célebre contralt Srta. Mas.

TIVOLI

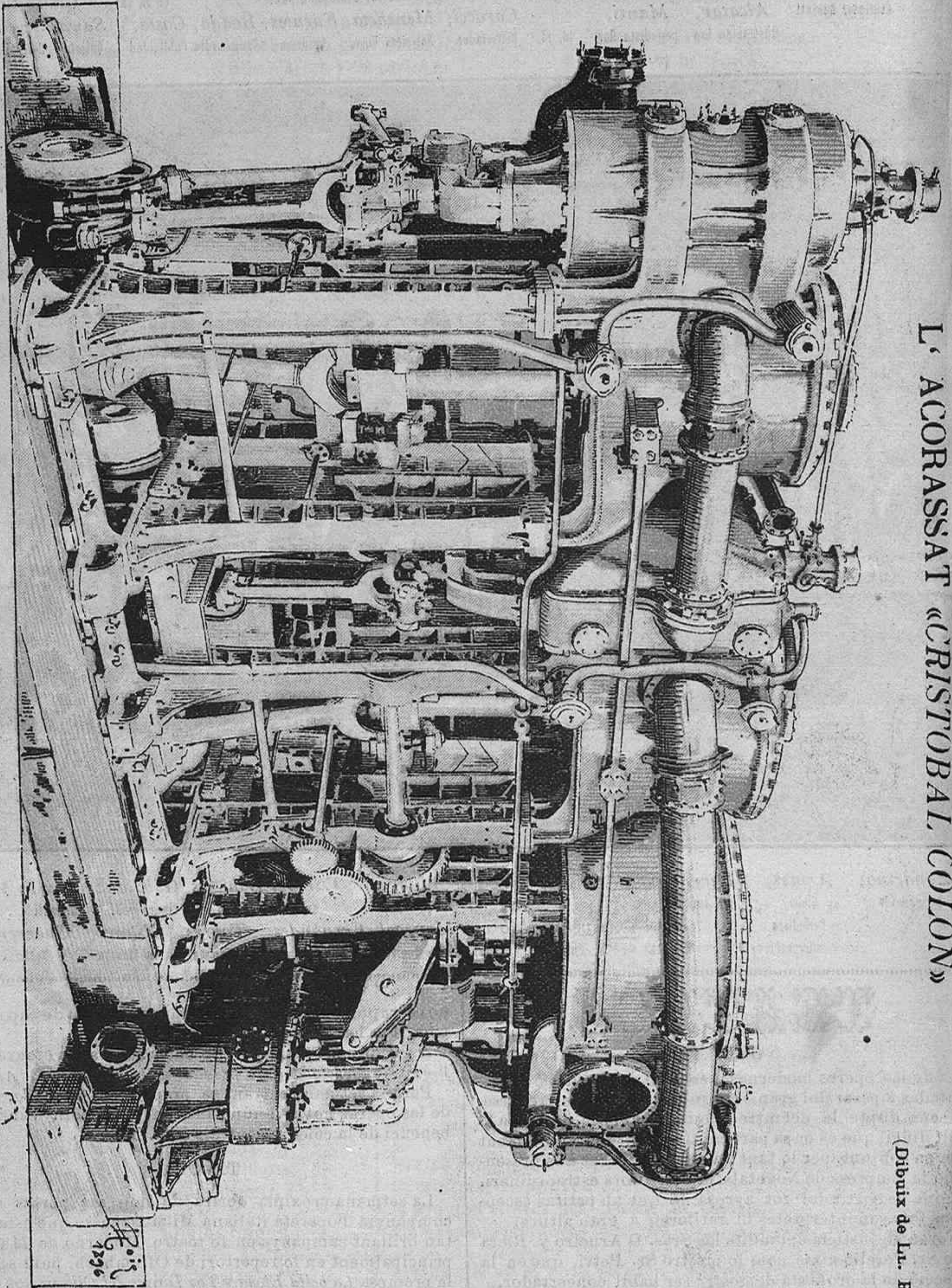
La setmana próxima obrirá de nou sas portas ab la companyia d'opereta italiana Milzi-Donasso, que está fent tan brillant campanya en lo teatro Moderno de Madrid, principalment en lo repertori de Offembach, puig segons la premsa *La bella Elena* y *Los Dioses del Olimpo* los executa ab tota propietat y *sandunga*.

També ha sigut gran alicient pera lo bon resultat, lo nutrit y escullit cos femení, puig diuhen que n'hi ha de molt *barbianas*.

A ser aixis, los assegurem l' éxit en nostra capital.

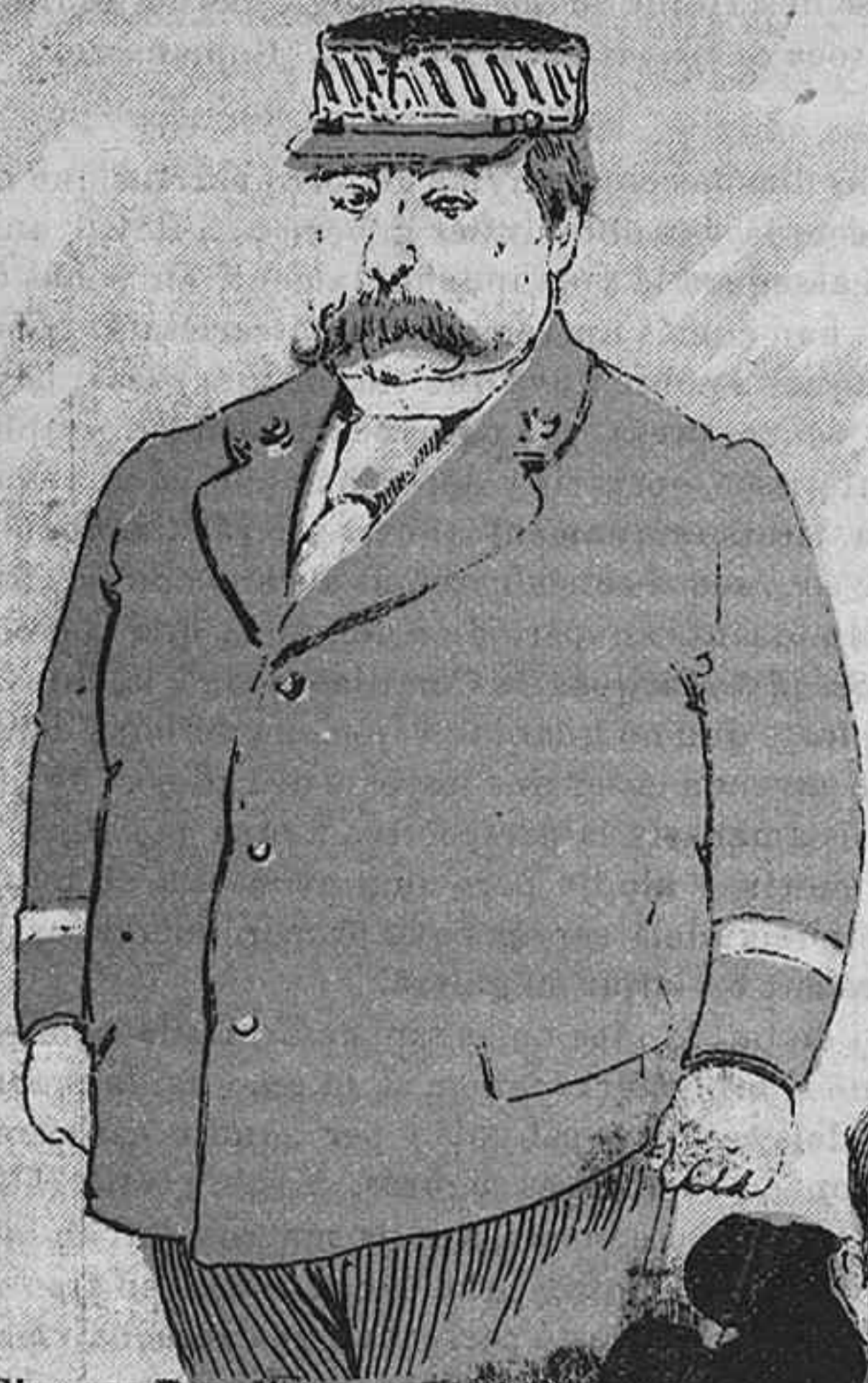
L'ACORASSAT «CRISTOBAL COLON»

(Dibuix de Ll. Boré)

La màquina, que desenvolupa 7.000 caballs de força

RECORTS DEL VIATJE DELS PERIODISTAS A ITALIA

L' ANADA

Ab bon temps y bon servey som tractats a eos de rey!

Sig. Giuseppe Parodi, comandant de «Raffaele Rubattino» que transporta als periodistas espanyols a Génova.

Lo Marqués de Valdeiglesias, president de la premsa espanyola.

RECORTS DE ROMA

Esperant algun fulano, a vora del Vaticano.

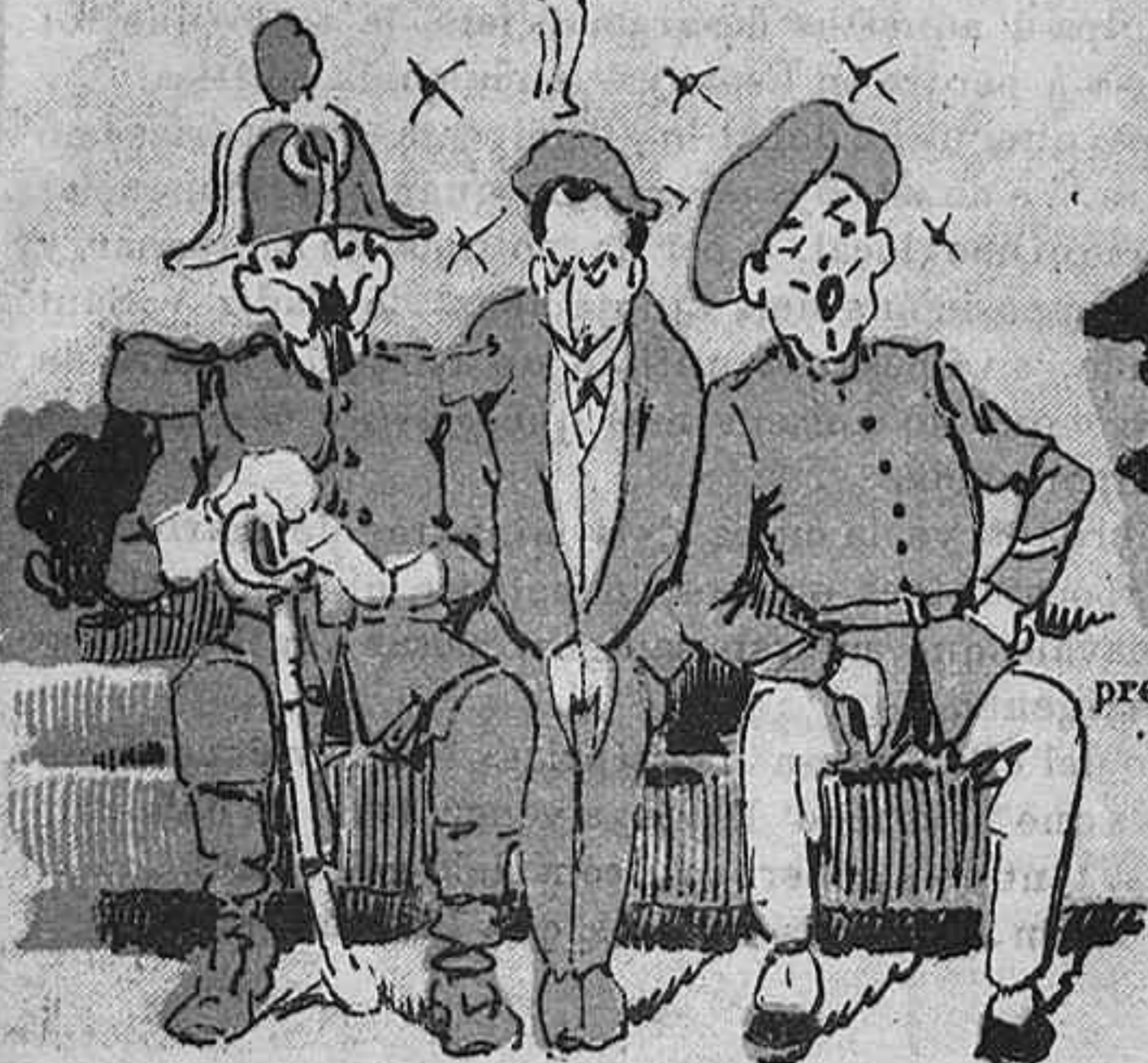
Municipal de la ciutat santa.

Commendatore Bonfadini, president de la Associació de la premsa romana.

Bersaglieri italiá. (Infanteria de línea).

LA TORNADA

Al tornar fou al revés...

Entre 'ls alpíns y 'ls gendarmes vam carregar 'ls neulés!

CATALUNYA

Los dos éxits mes granats de la setmana pera 'l senyor Novelli, han sigut los que lográ ab los protagonistas de *la morte civile* y *Otello*, principalment en sas escenas finals, puig las executa ab un realisme que fa escriuir y horrorisar, deixant als espectadors poch menos que petrificats.

Hi ha que veure al esmentat actor en ditas obras pera fer judici de son immens talent.

Molt bé l'acompanyaren la Sra. Gianini y alguna altra actriu; pero 'ls actors en sa majoria ni á regulars arriuan, principalment lo que desempenyava *Yago*, puig sembla mentida que ab la seva *sans façon* pugui fer pensar mal á ningú ni provoqui un final tan tràgich com es lo d' *Otello*.

Pera ahir estava anunciat lo benefici del senyor Novelli ab escullida funció còmica, formantne part lo tan aplaudit monólech *Semplicità*, en que ja es sabut hi ratlla á gran altura.

UN CÒMICH RETIRAT.

Un recort de Roma:

'S tracta d' un parell de periodistas barcelonins. Periodistas setmanals y republicans... de double, per anyadidura...

La premsa romana á qual frente estava lo director d' un periódich catòlich, entre altrás notabilitats de Roma, volgué fer coneixe lo Sant Pare, als periodistas espanyols. Al efecte fou sollicitat lo permís corresponent y á l' hora d' anar al Vaticà, sols ¡un no mes! de 'ls periodistas espanyols alegá que tal visita xocava massa ab lo caracter del seu periódich (*La Publicidad* de Barcelona) y que no hi anava. Altres dos periodistas que estavan conformes en fer la visita en qüestió van l'evarse tart, y altres dos (los representants dels setmanaris... *neulas!*) si no van anarhi, fou perquè no tenian *frach* y aquest es imprescindible, segons la etiqueta vaticana.

Donchs, bé: al tornar á Barcelona, 'n volen vostés, de bocadas en los periódichs de marras!—«¡Que nosaltres som conseqüents!» «¡Que nosaltres no 'ns veném!» «¡Que nosaltres no hem volgut pegar aquesta *bafelada* als sentiments del poble italià!» etc., etc.

Y pensar que tot aixó ab dos *frachs* (encare qu' haguesin sigut aventurers) no hauria passat á la historia. . ¡Que consti!

Y que consti també que tots 'ls periodistas espanyols, inclós 'ls que havian anat al Vaticà, sapigueren contemporisar y portarse com devian ab 'ls poders constituïts de la nació amiga, adherintse á las festas de la unitat italiana.. ¡Lo cortés no quita á lo valiente!

Además lo gran Zola y l' ex-orácul dels aludits setmanaris, en Castelar, han visitat al Sant Pare en distintas ocasions y... *no se ha hundido el firmamento, ni han temblado las esferas*. Y consti que 'l primer, en Zola, es un materialista de tomo y lomo, com no ho será may lo banyista d'

Ormaiztegui, inspirador dels periódichs indicats, qu'envia «Crónicas» describint de *cabo á rabo* iglesias de jesuitas.

¡Quins toca *campanas* y... *esquellas!*... ¡Romanseros!

En pochos días las companyias de ferro-carrils, que com tothom recorda van obtenir del govern una lley d' auxili que 'ls hi assegura la vida indefinidament, en pochos días com dich, han comés un sens fi d' arbitrarietats, comensant per aquella pobre noya que tingué que passar la vergonya de veures presa, per equivocacions d' un empleat, fins als infelissos operaris y dependents de la companyia de Fransa, tirats iniquament al carrer ó rebaixats de son miserable sou, sense consideracions als anys de serveys.

Ara últimament, un periódich denuncia que la companyia del *Seráfich* Marqués de Comillas, ó siga la del Nort, sosté empleats que no guardan cap mena de consideració al públich y venen á ser una especie de gossos de presa als que sols amanseix la perspectiva d' una *anguila*.

Ab tal motiu l' aludit periódich aconsella al públich que prescindeixi dels serveys que proporciona 'l carril y torni altre cop á viatjar en galera.

En mitj de tot, la idea no es tan desacertada com sembla. Ja que si las galeras tenen, si fa ó no fa, la mateixa velocitat dels carrils espanyols y per aquest cantó res 's guanya, son en cambi mes seguras. Y sobre tot... allí 'ls únichs empleats mal educats, son 'ls matxos, qu' ab la cara ja 's coneixen, mentres que 'l qui viatja en tren á lo millor li semblará qu' está parlant ab una persona y plaf... ¡li resulta un empleat que li venta un raig de còssas!

Segons las estadísticas, á Russia hi ha uns 57 millóns de gallinas que fan 4 millóns d' ous cada día, y Fransa conté 50 millóns de las primeras, ab 3 millóns dels sogóns. En total 7 millóns d' ous!

Caballers... ¡ja son ous!

¡Vetaquí perquè 'ls alemanys ara 's *llaman* pe 'l silenci!

A propòsit del fatal éxit conseguit fins ara en la botadura del creuher «Primpcesa d' Asturias», no podém menos de referirnos á un lluminós article publicat per don Joseph Ricart y Giralt en un número de *La Vanguardia* de la setmana passada.

Lo Sr. Ricart que en sa qualitat de marinó es una verdadera autoritat en la materia, creu que la culpa no es dels ingenyers navals espanyols que per lo menos tenen tanta suficiencia com 'ls estrangers.

La culpa d' aquestos desgraciats fets, la té lo que tot ho llença á perdre en Espanya, la malehida política.

La *lata* que 'ns ha donat lo «Primpcesa d' Asturias» no ve d' ara. Ve de *set anys enrera*. De quan per exigencias del caciquisme local, y per la política de campanar, y per las imposicions dels ajuntaments de Cadiz y Sant Fernando, 's va posar la quilla á un barco de guerra en una *grada* que no consent mes que *gussis* y *barcassas* de poca importancia.

Y sobre tot, ve la culpa dels ministres de marina débils y apocats, mes entesos en política qu' en construccions navals, que no van sapiguer posar á ratlla als cacichs exigents.

Ab lo del «Primpcesa d' Asturias» s' ha evidenciat un cop mes que 'ls mals d' Espanya venen tant de dalt com de baix, tant dels governants com dels governats.

Y... vagin sonant 'ls músichs, que la nació paga!

Un hortolá de Girona notava que las cols que tenia plantadas al hort, li anavan de baixa sense cullirne cap. Posat al aguayt y després de llargas horas d'espera, vegé compareixe un home ab un sach, qual home resultá ser un seu vehí.

Era tanta la fam que treginaava aquell infelís qu' á mida qu' arrancava las cols, bo y cruas se las anava crus-pint.

Compadit l' hortolá de veure tanta necessitat, ja que segons declará 'l vehí ab llágrimas als ulls y ab la vergonya al rostre, robava perque tenia cinch fills y no podia darlos pá y sols 'ls alimentava ab las cols del vehinat, va autorisar-lo per robar totas las que volgués de dia y ademés 'l va socorre ab pá per tota la setmana,

Y després del pá y quan s' hagin acabat las cols, ¿qué menjará aquella familia?...

Si fa ó no fa, lo mateix que molts y molts espanyols menjan.

¡Tres lletras: R, E y S!

¡Quin porvenir se 'ns espera!

¡Y sobre tot ara que 'l govern 'ns vol carregar mil milions á las costellas!

A Madrit va morir un ricatxo sense parentela y sense otorgar testament. Lo jutjat va incautarse de la seva fortuna, y ara aquesta passa al Estat, que es com si diguessim 'l govern. La fortuna en qüestió importa alguns cents mils duros.

¿Y després dirá en Cánovas que no té sort?...

¡Ves si succeheix á tothom, aixó d' heredar sense co-neixe al pagano!

¡Vaya una potra!

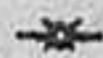

Una de las cosas que va xocar mes als periodistas espanyols en son viatge á Italia, fou que quan arrivavan á una població ó entravan en un teatro, ó anavan solament á pendre café, fos banda militar, orquesta ó senzill piano, sempre eran rebuts als acorts de la Marxa Real...

¡Es dir la Marxa Real!... Aixís s' ho creyan 'ls italians; pero alguns cops tocavan l' *Himne de Riego*.

L' equívoch ó equivocació resulta de primera, perque en rigor la Marxa Real ve á significar algo bastant diferent del Himne de Riego.

¡Semblava fet exprés pera que no 's ruborisessin las castas orelles dels republicans (?) que no volgueren anar á veure al Papa!

¿Saben aquell boig que temps enrera corria per Barcelona pegant cops de puny á las sonyoras embrassadas?

Donchs al últim sembla qu' ha sigut detingut en lo poble de Cornellá pe 'ls Mossos de la Esquadra.

Si es lo mateix, com molts suposan, que corria per Barcelona, hem de confessar que la guardia municipal y la policia barceloninas, s' han cubert de gloria.

¡Per mi que las coronin!... D' espinas.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI
PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigir-se á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

SECCIO DE TRENCA - CLOSCAS

XARADA

Cansat de *hu-dugas* donarte,
y de ferte tant l' aleta,
he determinat, Marieta,
lo que vaig ara á expressarte.

Si 't creus que 'm tens fascinat,
creu que vas equivocada;
mi hi tindrias tal vegada
si milló 't 'guessis portat.

Si 't creus que per *hu tres-cinch*
te faig l' os tot lo sant dia,
vas molt errada, Maria,
pues no es per xó que jo vinch . .

Recórdat que 'm vas prometre
un dia, parlant apart,
donarme á mí algún *tres-quart*,
si es que jo 'l volia admetre.

Jo vareig dirte que si
parlante també ab franquesa,
y hora es que encar' ta promesa
no sé d' hont té de veni.

Ab aixó ja ho sabs, Maria.
Vull tabaco, vull diné,
ó sino t' enjegaré
á dida, lo millor dia.

Com ja sabs estich malalt,

no es per demés advertirte
que 'n comprar deus abstenirte
veneno de la Total.

FIDEL DELFÍ

ENIGMA DOBLE

LA TOMASA

va ser invitada pera assistir en
Génova á la botadura del creuher
acorassat *Cristobal Colón*

Formar ab las anteriors lletras de-
gudament combinadas, lo següent:
dotze poblacions de Catalunya; algo
que tothom té; persona d' un verb;
altra id. id. pero en castella, y dugas
consonants. Y combinant ditas lle-
tras d' altra manera, mirar que for-
min: vuyt noms d' home; set de dona;
una preposició, persona d' un verb,
y dugas consonants.

R. BALCELLS BELLVÉ.

GEROGLIFICH

:: + ::

TI

DILLUNS, DIJOURS

JANER

SABS

UN CATÓLICH.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 423

Xarada.—*Se-ra-fi-na.*

Mudansa.—*Sila, Sala, Sola.*

Tarjeta.—*Lladorre, Granera, Ibars,*
Joan, Tia, I.

Creu numérica.—*Aniceto.*

Endevinalla.—*Ganivet.*

Geroglifich.—*Per mes creus y mes*
Sants que vegi, no creuré mes que
ab un Deu.

Lit. Barcelonesa de RAMÓN ESTANY
—6, Sant Ramon, 6= BARCELONA—

LOS COMPANYS GENOVESOS QUE VINGUEREN A BARCELONA

(Per R. POLL.)

Il sig. Perosio, del «Corriere Mercantile».

Pietro Guastavino, del «Falstaff».

Dott. Domenico Comba, de «La Gazzetta del Pòpolo»

Arturo Bruno, del «Sacripante». Grifo, distingit pintor y dibuixant de la «Rivista Marittima».

Capello, del «Sacripante».

Mario Zandrino, Elena, del «Caffaro». L'advocat Bonati, de la «Gazzetta dei dibattimenti».

Ferdinando Massa, distingit poeta italià y corresponçal de «La Tribuna».

Umberto Villa, del «Successo».